

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Udrag fra En christen førstis lære (1520)

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, udg. af P. SEVERINSEN , 1932-1948, s. 105. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-helgesen01-shoot-idm140085696196304/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2021)

Anvendt udgave: *Skrifter af Paulus Helie 1. Bind / ved Marius Kristensen. - 1932 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*

En cristen førstis lære

105

aff rigdom. oc andre wdwortis gaffwer. Dese tingest
skwle icke acthis wdhen i saa maade, at the kwnne
tiæne till siæls oc kroppins godhed, thi schall [han]
regne syn meenighed oc sijn wndersotte salige at wæ-
5 re, icke [om hand haffuer thenom megett riige eller
karske, men] om han haffwer dhem gode i rætfærdig-
hed oc affhold, inthet gerighe, icke fwlle met wredhe,
icke redeboen till opstød mæn møghet samdrægtige,

Schall der og wogtis at een konge icke beswigis,
10 aff koslige tingestis falske naffen, thi at aff dhen killæ
kommer dhet mæsthe ondhe som ær i een heell mee-
ninghed, At leffwe i orkeløshed. offwerflødige kledher.
oc riigdom, dhet ær icke een sand salighed. Icke ær
dhet heller ræt friihed naar [78 a] folket gør alt thet
15 them lysther. Icke ær dhet heller trældom at leffwe
effther god oc skellig log, Icke ær dhen meenig-
hed fredsommelig wdi hwilken [folket] ær konghen
lydighe i alle ting, mæn naar som dhe lyde god low,
oc konghen icke andhet begær æn dhet som god low
20 inne holler, Icke gor dhet heller lige till hwaar alle
faa eens løn, eens heeder heller ære, thi at saadan
ting ær stoor wrætfærdighed,

Ffordi schall dhen som riigis regementhe anam-
mir først paa mynnis. hworlwnde at børn skall op-
25 fødis rættelige, thi at meenigheds salighed hænger
een stoor parth dher paa. Som Zenophon sjer wdi
Cijri kongis opfødilse. then w lærde barndom ær
beqwem till alle hande konst. oc fordi skall een
konge betæncke meenigheds gagen met scholir staore
30 oc smaa, Dess ligest met jomfrvers [78 b] opfødilse,
at the strax wndher gode oc wkræncte mesthere in-
dricke Christum, oc dhen lærdom som kan wære

Nota
optime

de scolis
nota

meenigheden profitelig. I saa maade kan dhet skeep. at ther ær hwerken mōghet at pync, oc icke heller mōghen low behoff, naar som folket aff sijn frij willie wel oplærth, effther følgher dhet som ær got oc hōwist,

Saa stoor makt haffwer opfōdilse som Plato sier, 5
at ær hwn god dha gør hwn menniskin till eeth gwōdømmeligt dyr, ær hwn oc ond. dha wanægther mennisken seg till eeth ræt beesthis natwr. Inghen tingest ligger een konge saa stoor makt oppo. som han saa skicker sijne regementhe. at hans borgher 10
ære gode. Thi schall. dher læggis win oppa. at the strax wānics till allerbæste tingest. wij see at sang ær dhem sōd som ær dher till wande. oc inghen tingest ær saa swor. som at wānie noghen aff [79a] dhet som han længe haffwer øffd seg wdij. Oc desse 15
tingest kwnne skeep wæl i alle maade. om een konge will efftherfōlie dhe ting dher ære alsom bæst,

Dhet ær tyranne stycker oc wredeligt at tratthere saa sijth folk, som kōdmaangere traktere øxn oc kør, hwilke dher icke annet gøre æn først offwer see hwore 20
dhe kwnne lockis. heller oc rædhis. oc sidhen effther som dhem tyckir got at wære. dha smigre dhe oc liske met them. heller oc ærre dhem. som merkelige ær sagt. aff Platone, ffōrdi dhette ær at w redelige, brwge folkis begæring. oc icke at ramme theris bæsthe, 25

Nota Mæn ær dhet saa at folket ær haart oc staar i mod sith eghet gagen, da skallt thw lade deg swickte. oc met tidhen drage dhem till dhin begæring, oc willie. anthen met konst heller eeth saligt omslag, ligherwiis som naar wijn drickis. da fōyer dhet seg effther een 30
mantz willie. Men naar [79b] dhet kommer i aarhir oc leemmir, dha leedher dhet æen mand hwart thet wil,